

Ny sproglitteratur 2013

Danmark

Jørgen Nørby Jensen

Andersen, Mette Skovgaard og Lisbeth Verstraete-Hansen: Hvad gør vi med sprog? Behov for og holdninger til fremmedsprog i den danske centraladministration i et uddannelsespolitisk perspektiv. Handelshøjskolen i København 2013. 120 s.

Rapporten omhandler behovet for og holdninger til fremmedsprog i centraladministrationen i Danmark. Er engelsk nok? Og er vi gode nok til fremmedsprog i Danmark? Det er blot et par af de spørgsmål som rapporten forsøger at afdække.

Betydning og forståelse. Festskrift til Hanne Ruus. Redigeret af Dorthe Duncker, Anne Mette Hansen, Karen Skovgaard-Petersen. Selskab for Nordisk Filologi. Københavns Universitet 2013. 396 s.

Betydning og forståelse et festskrift til Hanne Ruus, professor ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab ved Københavns Universitet, udsendt i anledning af hendes 70-års fødselsdag. Af festskriftes i alt 29 artikler kan i denne sammenhæng fremhæves *Hans Basbøll*: Ordskemaet og Ikke-Stød, *Tanya Karoli Christensen*: Er nok nok?, *Erik Hansen*: Definit komparativ, *Henrik Galberg Jacobsen*: Filolog og/eller reformator. Filologerne og den ortografiske normering, *Sabine Kirchmeier-Andersen*: Om at faste hunden, grø skæg og vokse hestehale, *Frans Gregersen*: Noter til sprogsynets historie i Danmark fra Rasmus Rask til J. Normann Jørgensen.

Bjerre, Malene: Fjern fejlene. 2. udg. Forlaget Ajour 2013. 82 s.

Fjern fejlene giver svar på de mest almindelige tvivlsspørgsmål når det gælder om at skrive korrekt. Den er opdateret efter Retskrivningsordbogen fra 2012.

Danske Studier 2013. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Henrik Blicher under medvirken af Simon Skovgaard Boeck. Universitets-Jubilæets danske Samfund nr. 583. 2013. 228 s.

Af bindets indhold er der i denne sammenhæng grund til at fremhæve *Christian Becker-Christensen*: Nudansk Ordbog 1953-2010, *Liisa Theilgaard*: Retskrivningsordbogen, 4. udgave (anmeldelse), *Henrik Galberg Jacobsen*: Claus Drenghsted-Nielsen: Grammatik på dansk (anmeldelse).

Danske Talesprog, bind 12. Udgivet af Nordisk Forskningsinstitut, Afdeling for Dialektforskning. Museum Tusulanums Forlag 2012. 238 s.

Bindet indeholder syv foredrag fra symposiet *SJUSK 2011, Nordisk symposium om naturligt talesprog*, som blev afholdt på CBS 23.-24. november 2011: *Ditte Boeg Thomsen*: fonetisk reduktion og morfosyntaktisk uigenomsigthed, *Jan Heegård*: Funktionel distinkthed, *Jan Heegård* og *Jacob Thøgersen*: "Her er pressens radioavis", *Holger Juul*: Utdaledistinkthed og stavefærdighed hos danske børn, *Nicolai Pharao*: Lukkelydsreduktioner i københavnsk rigsmål, *Ruben Schachtenhaufen*: Nulrealiseringer af verbalformer i dansk spontantale, *Anja Schüppert*, *Nanna Haug Hilton*, *Charlotte Gooskens* och *Vincent J. Van Heuven*: Stavelsesbortfall i modern danska, *Hans Basbøll*, *Laila Kjærbaek*, *Claus Lambertsen* og *Ditte Boeg Thomsen*: Fra lyd til ord.

Danske Talesprog, bind 13. Udgivet af Nordisk Forskningsinstitut, Afdeling for Dialektforskning. Museum Tusulanums Forlag 2013. 336 s.

Bindet indeholder afhandlingen: *Malene Monka*: Sted og sprogforandring – en undersøgelse af sprogforandring i virkelig tid hos mobile og bofaste informanter fra Odder, Vinderup og Tinglev.

Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen. Redigeret af Simon Borchmann, Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard, Ole Togeby og Peter Widell. Aarhus Universitet 2013. 540 s.

Gode ord er bedre end guld er et festskrift til Henrik Jørgensen, lektor i dansk sprog ved Aarhus Universitet. Det er udsendt i anledning af hans 60-års fødselsdag og indeholder i alt 29 artikler om forskellige sproglige forhold. Af artiklerne kan nævnes *Lars Brink*: Hvordan udtales en apposition?, *Erik Hansen*: Dativen. Et digt fra den danske romantik, *Henrik Galberg Jacobsen*: 2012-retskrivningen – i historisk perspektiv, *Eva Skafte Jensen*: Af de store blege gule, *Marianne Rathje*: Dropper lige subjektet –

subjektellipser i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk, *Ole Ravnholt*: ... auf einem anderen Blatt. Genitiv, gruppegenitiv, s-genitiv i moderne dansk.

Hultgren, Anna Kristina: Parallelsproglighed på danske universiteter: En statusrapport 2013. Københavnerstuder i Tosprogethed. Bind C5. Københavns Universitet, 2013. 72 s.

Hensigten med denne rapport er at dokumentere brugen af engelsk og dansk på universiteterne i Danmark. Undersøgelsen fokuserer på tre områder: publicering, undervisning og antallet af internationale studerende og ansatte. Konklusionen er at det især er inden for forskningspublicering at brugen af engelsk er meget høj, og det gælder især inden for de naturvidenskabelige fag. Undervisningen foregår derimod stadig i overvejende grad på dansk, ligesom andelen af dansktalende studerende og ansatte stadig udgør langt den overvejende del.

Jacobsen, Henrik Galberg og Peter Stray Jørgensen: Håndbog i Nudansk. Politikens Forlag, København 2013, 6. udg. 696 s.

Håndbog i Nudansk har siden 1988 været standardopslagsværket i praktisk sprogbrug. Den giver svar på hvad der korrekt og god skriftlig og mundtlig sprogbrug i mange forskellige situationer. 6. udgave er en grundigt revideret udgave af 5. udgave fra 2005, og revisionen har primært haft til formål at bringe bogen i nøje overensstemmelse med den nyeste udgave af *Retskrivningsordbogen* fra Dansk Sprognævn. I en række af artiklerne er der ligeledes indsat informative bokse med overskriften "Nyt i 2012-retskrivningen" der i koncentreret form giver en oversigt over nyhederne inden for det emne eller problem som artiklen handler om. I lighed med tidligere udgaver indeholder 6. udgave desuden en udførlig litteraturliste. Der er kommet en række nye titler ind, og der er strøget en del ældre titler som er vanskelige at få fat på. Listen indeholder nu i alt ca. 500 henvisninger.

Laursen, Katja Årosin: "Det er sprogligt – selv hvor du ikke lægger mærke til det". – En empirisk undersøgelse af sproglige og faglige vanskeligheder hos farmaceutstuderende med dansk som andetsprog på Københavns Universitet. Københavnerstuder i Tosprogethed. Bind C4. Københavns Universitet, 2013. 115 s.

I denne bog undersøges følgende spørgsmål: 1) I hvor høj grad kan de vanskeligheder som de studerende med dansk som andetsprog på

School of Pharmaceutical Sciences ved Københavns Universitet oplever, betegnes som hhv. faglige og sproglige? 2) Hvad er argumenterne for og imod støttetiltag, som specifikt er rettet mod dansk som andetsprog? For at besvare spørgsmålene har forfatteren gennemført seks interviews med hhv. to studerende der deltog i det sprogstøttende kursus, en studievejleder, studielederen og den kursusansvarlige for faget Lægemiddelformulering samt en danskunderviser fra Center for Internationalisering og Parallelsproglighed. Derudover indgår også en spørgeskemaundersøgelse besvaret af 94 farmaceutstuderende på 3. årgang.

Mål & Mæle. 35.+ 36. årgang. 2 numre. Redigeret af Kasper Boye, Carsten Elbro, Ken Farø, Erik Hansen og Jørn Lund 2013. 32 s. + 32 s.

Foruden brevkassen *Sprogligheder* med spørgsmål om sprog indeholder årgangen artikler af bl.a. *Rikke Franch: Gør du automatisk en tekst personlig?*, *Erik Hansen: Mangt om meget*, *Lars Trap-Jensen: Retskrivningsordbogen 2012 - en bedre ordbog?*, *Lars Brink: Nyere danske lydlove. Udtaleændringer siden 1955-generationen.* For 2012 har *Mål og Mæle* kåret *akutjob* til "årets ord".

Ny forskning i grammatik 20. Redigeret af Lisbeth Falster Jakobsen, Kirsten Jeppesen Kragh, Eva Skafte Jensen og Erlings Strudsholm. Udgivet af Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, Odense. 2013. 219 s.

Ny forskning i grammatik giver læseren et indblik i den nyeste nationale sprogforskning inden for dansk og en lang række fremmedsprog. Af bindets 11 artikler kan nævnes *Kasper Boye: Sagforhold, propositioner og den danske indikativ*, *Lars Heltoft: Om neksusbegrebets nødvendighed*, *Henrik Jørgensen: Sætningsspidsens udfyldning - observationer fra et talesprogsmateriale.*

NyS. Nydanske Sprogstudier. 44-2013. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Jan Heegaard, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Nicolai Pharao, Marianne Rathje og Jann Scheuer. Udgivet af Dansk Sprognævn 2013. 108 s.

Bind 44 er et temanummer om *sproglig normering*. Det indeholder 3 artikler og 2 anmeldelser: *Niels Davidsen-Nielsen: Principia Orthographica*, *Anna Kristina Hultgren: Sproglig normering i callcentre og på universiteter - hvordan og hvorfor?*, *Dorthe Lønsmann: Normering eller nor-*

mer? Sprogpolitik og sprogvvalg i en dansk virksomhed med engelsk som koncernsprog, *Kirsten Rask*: RO - Rettidig omhu? Anmeldelse af Dansk Sprognævn: *Retskrivningsordbogen*, 4. udg., *Tore Kristiansen*: Anmeldelse af Dansk Sprognævn: *Retskrivningsordbogen*, 4. udg.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 45-2013. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Jan Heegaard, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Nicolai Pharo, Marianne Rathje, Jørgen Schack og Jann Scheuer. Udgivet af Dansk Sprognævn 2013. 150 s.

Af indholdet i *Nys 45* kan nævnes *Jørgen Schack*: Dig og mig og vi to. Synspunkter på kasus i moderne dansk, *Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Nørby Jensen*: Replik til Kirstens Rasks anmeldelse af RO 2012.

Nyt fra Sprognævnet 2013 nr. 1-4. 40 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Dansk Sprognævn

Nummer 1 er et udvidet temanummer om Retskrivningsordbogen fra 2012. Det indeholder i alt 11 artikler skrevet af ordbogens redaktører og af Sprognævnets direktør. I nummeret kan man læse om ord der er kommet ind i ordbogen, og om ord der er gået ud, om ændrede staveformer, ordformer og bøjningsformer, om ændringer i retskrivningsreglerne, om arbejdet med ordbogen og om selve det lovgrundlag der fastlægger arbejdet. Af artiklerne kan nævnes *Anita Ågerup Jervelund*: En ny og bedre Retskrivningsordbog - det endelige resultat, *Jørgen Nørby Jensen*: Nye opslagsord i Retskrivningsordbogen 2012, *Jørgen Schack*: Substantiver på *-el*, *-en* og *-er*, *Margrethe Heidemann Andersen*: Bindestregsændringer i Retskrivningsordbogen 2012, *Sabine Kirchmeier-Andersen*: Retskrivningsordbogen i fremtiden - analog eller digital?

De sidste tre numre indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn, bogomtaler og artikler om sproglige forhold, fx *Margrethe Heidemann Andersen*: Superligakager. Om muffins, macarons, whoppies og andre kager (nr. 2), *Jørgen Schack*: Auten(ti)citet (nr. 3), *Anna Kristiansen*: Unges holdninger til stavfejl på Facebook (nr. 4).

Ord til hinanden. Modersmål-Selskabets årbog 2013. Modersmål-Selskabet 2013. 102 s.

Årbogen indeholder en række tekster om måden vi taler til hinanden på - i bredeste forstand. Af bogens artikler kan nævnes *Kristian Tvilling*:

Fucking høflige, Anne Kjærgaard: *Breve fra det offentlige*, Anders Fogh Jensen: *Tale der virker. Godt*.

Ordbog for sygeplejestuderende. Af Lissi Hansen. Gyldendal Akademisk, København 2013. 155 s. Illustreret.

Politikens Retskrivnings- og Betydningsordbog. Redigeret af Erik Høvring. 7. udg. Politikens Forlag, København 2013. 785 s.

Rask, Kirsten: Korrekturlæserens grundbog. 2. udg. Grafisk Litteratur 2013. 127 s.

Bogen indeholder kapitler om grammatik, retskrivning og tegnsætning samt over 700 øvelser. Den er opdateret efter 4. udgave af Retskrivningsordbogen fra 2012.

Rask. Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 37, april 2013 og vol. 38, august 2013. 127 s. + 424 s. University of Southern Denmark, Institute of Language and Communication.

Af indholdet i de to bind kan nævnes *Hans Götzsche*: Jeg har haft ringet til lægen. Eller: Hvad skal vi med en referencegrammatik? En kritik af visse, mest formale, aspekter ved Hansen & Heltoft: *Grammatik over det Danske sprog* (vol. 37), *Thomas Hestbæk Andersen & Alexandra Holting*: "Tag du bare til EM, Eriksen" – om det eksplicite Subjekt i den danske imperativsætning (vol. 38), *Niels Davidsen-Nielsen*: Tense and aspect in English – What did we learn by cooperating? (vol 38), *Flemming Smedegaard*: Organisationer som leksikogrammatik (vol. 38).

Reichstein, Tina: Skriveguide - værdiskabende professionel kommunikation. Forlaget Frydenlund, Frederiksberg 2013. 104 s.

Bogen er en guide til god skriftlig kommunikation – både på nettet, i e-mails, på sms, de sociale medier og i traditionelle papirtekster. Den lægger vægt på at der skal være en synlig sammenhæng mellem en organisations værdier og dens skriftlige kommunikation. Bogen henvender sig til alle der skriver professionelle tekster, enten på jobbet eller i forbindelse med studiet, og den giver råd om hvordan man skal disponere en tekst, hvordan man undgår de mest almindelige stavfejl, hvordan man forklarer fagord bedst muligt, og hvordan man kommunikerer effektivt.

Schoonderbeek Hansen, Inger, Tina Thode Hougaard og Peter Widell (red.): 14. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Aarhus Universitet 11.-12. oktober 2012. Århus 2013. 516 s.

Siden 1986 har sprogforskere fra ind- og udland hvert andet år mødtes i Århus for at sætte fokus på udforskningen af det danske sprog. På det 14. møde deltog 44 forskere med i alt 34 foredrag. En række af dem er trykt i den foreliggende rapport sammen med et antal resumeer af bidragydere der fx har fået publiceret deres artikel andetsteds. Af rapportens artikler kan nævnes *Anna Kjærgaard*: Hvad mener du SKAT? – Modtageranalyser af breve fra SKAT, *Marianne Rathje*: ”sku allgvel ha købt penis forlænger creme :-)” Afvigelser fra retskrivningsnormen i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk, *Ole Ravnholt*: Arbejdsdelingen mellem appellativer og pronominer, *Jacob Thøgersen*: Det flade a i prestige- og i hverdagsprog. Har ”det flade a” sejret?

Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Årgang 19, 2013, nr. 56 + 57. 100 s. + 96 s. Aarhus Universitetsforlag.

Nr. 56 er et temanummer om *indholdsbaseret sprogundervisning* og indeholder bidrag af bl.a. *Michael Svendsen Pedersen*: Buschaufførsprog, *Birgit Henriksen* og *Anne Sofie Jakobsen*: Akademiske ord og fraser – et nordisk projekt. Nr. 57 sætter fokus på *subjektivitet og flersprogethed* og indeholder artikler af bl.a. *Karen-Margrethe Frederiksen*: At finde sin stemme på dansk, *Jesse-Lee Costa Dollerup* og *Tanya Lindkvist*: Kunsten at lære sprog – Hvad sker der, når sproginlæring flytter ud af klasseværelset og ind på museet?

Sprog & Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 31. årgang, 2013, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel.

Foruden anmeldelser af sproglitteratur og omtaler og referater af sproglige arrangementer indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Georg Søndergaard*: Dansk i middelalderen (nr. 1), *Kirsten Rask*: Den engelske syge til behandling (nr. 2), *Jørgen Chr. Wind Nielsen*: Er rigsdansk et ideal? (nr. 4).

Thurah, Thomas og Martin Kristiansen (red.): Sproget i de elektroniske medier. Hans Reitzels Forlag 2013. 280 s.

Denne bog handler om sproget i de elektroniske medier. Det er bogens bærende idé at sproget udgør kernen i det journalistiske fag. Bogen

indeholder to indledende kapitler om sproget, hhv. den basale grammatik og det journalistiske sprog, samt en række kapitler om sproget på de forskellige digitale platforme, radio, tv, nettet og de sociale medier. Sproget i de elektroniske medier henvender sig til de studerende på landets journalist- og kommunikationsuddannelser.

Ømålsordbogen. En sproglig-saglig ordbog over dialekterne på Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og omliggende øer. Bind 11 (*kurv-lindorm*). Udgivet af Afdeling for Dialektforskning. Nordisk Forskningsinstitut. Københavns Universitet. Syddansk Universitetsforlag 2013. 473 s.

Jørgen Nørby Jensen er informationsmedarbejder i Dansk Sprog­nævn, Danmark.

Finland

Anna Maria Gustafsson

Folkmålsstudier 51. Red. Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström. Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi r.f. Helsingfors 2013. 141 s.

I nummer 51 av tidskriften Folkmålsstudier diskuterar Caroline Sandström den svenska dialektologins historia i Finland från 1800-talet till i dag. Artikeln *Från folkmålsstudier till interaktionell dialektologi* behandlar trender inom dialektologin i Finland: utveckling av metoder, teorier och centrala begrepp. Viktiga avhandlingar och andra verk inom dialektologin tas upp i artikeln.

Den finska dialektologen Nina Kamppi diskuterar hur polysema ord kan analyseras i ordboksarbete i artikeln *På jakt efter metoder för lexikografisk betydelseindelning*, medan Tomas Lehecka skriver om förhållandet mellan semantiska och syntaktiska preferenser hos adjektiv importerade från engelskan. Därtill ingår en artikel av Mats Landqvist där han studerar samtal till Sjukvårdsrådgivningen i Sverige som har lett till klagomål.

Folkmålsstudier publicerar numera Lectio praecursoria-föredrag, alltså inledande föredrag som hålls av disputanden på doktorsdisputationer.

Även detta nummer innehåller ett sådant: Jennica Thylin-Klaus lectio praecursoria med rubriken ”*Den finländska svenskan*” 1860–1920. *Tidig svensk språkplanering i Finland ur ett idéhistoriskt perspektiv*.

Haasteena näkökulma, Perspektivet som utmaning, Point of view as challenge, Perspektivität als Herausforderung. Red. Maria Eronen & Marinella Rodi-Risberg. VAKKI-symposium XXXIII. Vasa 2013. 412 s.

Publikationen innehåller 33 artiklar som baserar sig på föredrag från det VAKKI-symposium som hölls i Vasa den 7–8 februari 2013. VAKKI står för Forskarföreningen för översättning, fackspråklig kommunikation och flerspråkighet vid Vasa universitet. Temat för seminariet 2013 var ”Perspektivet som utmaning”.

I artiklarna diskuteras temat ur filosofiska, sociologiska, kulturella, pedagogiska, yrkesmässiga och historiska synvinklar. Artiklarna har referentgranskats enligt double blind-principen. Publikationen är flerspråkig och den finns också tillgänglig i elektronisk form: www.vakki.net/publications/no2_sve.html

Hakulinen, Kerkko & Sirkka Paikkala: Pariisista Papukaijannokkaan. Suomenkieliset ulkomaiden paikannimet ja niiden vieras-kieliset vastineet. [Från Paris till Papukaijanokka. Utländska ortnamn med finska namnformer och deras motsvarigheter på andra språk] Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 172. Institutet för de inhemska språken. Helsingfors 2013. 492 s.

Uppslagsverket innehåller 2 500 namn på orter i världen som har ett finskt namn eller en finsk namnform som avviker från den form namnet har i det lokala språket, exempelvis *Pariisi* (sv. *Paris*) och *Pöytävuori* (sv. *Taffelberget*; afrikaans *Tafelberg*, eng. *Table Mountain*). I verket anges också för varje namn vad det är för en plats, var platsen finns och vad den heter på det lokala språket och på engelska. I många fall ges också det franska och det tyska namnet.

Namnen är alfabetiskt inordnade dels enligt sin finska namnform, dels enligt den form namnet har på det lokala språket eller på engelska. Förutom namnförteckningarna innehåller boken skrivregler för finska namn på orter i utlandet, samt en genomgång av hur man genom åren har sett på stavningen av denna typ av namn i finskan. Därtill finns ett avsnitt om internationell namnvård.

Heinonen, Tarja Riitta: Idiomien leksikaalinen kuvaus kielenkäytön ja vaihtelun näkökulmasta [En lexikal beskrivning av idiom med betoning på språkbruket och variation] Institutionen för moderna språk vid Helsingfors universitet. Helsingfors. 238 s.

Tarja Riitta Heinonen har i sin doktorsavhandling studerat hur idiomatiska uttryck varierar i språkbruket och i vilken form man letar efter dem i ordböcker. För undersökningen har hon använt sig av korpus- och tidsningsmaterial. I idiom kan t.ex. verbet bytas ut mot ett annat verb med samma eller nästan samma betydelse. Idiomerna varierar också ofta så att den form som är bekant för alla språkbrukare modifieras så att något centralt ord byts ut i ett visst sammanhang. I avhandlingen belyser författaren de här variationsätten och diskuterar möjligheterna att beakta dem i ordböckerna. Detta ger läsaren en god inblick i diskussionen om ordböckernas normativitet överlag. I ordböcker ingår vanligen endast vedertagna, allmänna former, men inga variationer av produktiva uttryck, vilket gör att ordboksanvändaren i värsta fall uppfattar de varierade formerna som icke-önskvärda. Avhandlingen finns även som elektronisk publikation: helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37918/heinonen_vaitoskirja.pdf?sequence=1

Henricson, Sofie: Svenska i finsk miljö: Interaktion, grammatik och flerspråkighet i samtal på svenska språköar i Finland. Helsingfors universitet, humanistiska fakulteten, Finska, finskugriska och nordiska institutionen, Nordiska språk. Helsingfors. 259 s.

I avhandlingen studeras arrangerade gruppsamtal bland ungdomar i svenska gymnasier på fyra s.k. svenska språköar i Finland, nämligen Björneborg, Kotka, Tammerfors och Uleåborg. I de här finska städerna utgör de svenska befolkningsgrupperna om ungefär 400–1200 individer endast mellan 0,2 och 1 procent av totalbefolkningen. Syftet med studien är att utöka kunskapen om finlandssvenskt samtalspråk med den starkaste förankringen i finska samhällen. Materialet utgörs av cirka elva timmar video- och audioinspelade gruppsamtal, som har transkriberats enligt samtalsanalytiska metoder. Grupperna består av mellan tre och åtta 16–18-åriga deltagare.

Genomgående noteras ortvisa skillnader i samtalen inspelade i de fyra städerna, om än skillnader mellan inspelningsorterna snarast kan anses hänga ihop med samtalsituationen, hur väl samtalsdeltagarna känner varandra och vilken gemensam referensram de har.

Tillgänglig som pdf-version: helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40361/henricson_avhandling.pdf

Hyvä sanakirja: tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan. [En bra ordbok: vetenskapliga, praktiska och etiska synpunkter på lexikografi] Red. Laura Tyysteri & Kaisa Lehtosalo. Publications of the Department of Finnish and Finno-Ugric Languages of the University of Turku 3, Turun yliopiston suomen ja suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen oppiaineen julkaisuja 3. Åbo. 212 s.

Syftet med den här artikelsamlingen är att ge en översikt av den samlade tysta kunskap som finns på ordboksområdet i Finland. De frågor som diskuteras i artiklarna gäller principerna för ordboksarbete och de val som lexikografen ställs inför i det praktiska arbetet. Ett övergripande tema för de tio artiklarna är lexikografins etik. Artikelförfattarna är ordboksarbetare och forskare inom området lexikografi. Artiklarna behandlar bland annat normativa och deskriptiva ordböcker samt arbetet med ordböcker som riktar sig till minoritetspråkstalare och invandrare.

Häggman, Larserik: Det nordiska Finland. Pohjola-Norden. Helsingfors. 88 s.

Rapporten klargör i vilken utsträckning finländska institutioner och organisationer är medvetna om och utnyttjar det nordiska samarbetet, ägnar sig åt det samt i vilken utsträckning nordiska kontakter hör till normal rutin. I rapporten kommer författaren också med förslag till utvidgat nordiskt samarbete och utnyttjande av nordiskt samarbete speciellt när det gäller ungdomar.

Boken finns även på finska och är tillgänglig som pdf-version på adressen: www.pohjola-norden.fi/filebank/3519-PN_Pohjoismainen_Suomi_raportti_SVE_12092013_PAINO.pdf

Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. [Finska språkbyråns tidskrift] Institutet för de inhemska språken. Helsingfors.

Tidskriften *Kielikello* utkom med fyra nummer också under 2013. I årets första nummer togs vetenskapens språk upp. I samma nummer informerades läsarna om en ny form av termarbete: en termbank som sammanställts med hjälp av talkoarbete, så kallad crowdsourcing. Vetenskapbanken i Finland är ett tvärvetenskapligt projekt vars syfte är att bygga upp en öppen termdatabas som täcker alla vetenskapsgrenar i Finland

och som riktar sig till både forskarsamhället och allmänheten. Termbanken fungerar enligt wiki-principen, så att experter kan lägga in termer från sitt eget fackområde vilka sedan bearbetas vidare utifrån diskussionen på plattformen. Projektet inleddes med ett pilotprojekt inom botanik, språkvetenskap och juridik 2011. Finansiärer är Finlands Akademi och Helsingfors universitet.

Synpunkter på talspråkets olika former och forskningen på området presenterades och diskuterades i en artikel som redogjorde för arbetet med att bygga upp en omfattande artikelsamling om talspråket i Helsingfors. Artiklarna i samlingen har skrivits i anknytning till ett forskningsprojekt vars syfte är att belysa hela spektret av det språk som man hör i 2000-talets Helsingfors. Enligt forskarna är helsingforsiskt och Helsingforsdrag inte enbart ett regionalt, utan också ett socialt begrepp. För forskarna är det också intressant att studera bl.a. vem som upplever sig själv som helsingforsare och vem som har rätt att se sig själv som "en äkta helsingforsare" i andras ögon.

Förhållandet mellan talspråket och skriftspråket var ämnet för en av artiklarna där skillnaderna mellan dessa språkformer diskuteras. Artikel-författarna konstaterar att diskussionen och analysen av skillnaderna har hjälpt forskarna att se vad det är som är karaktäristiskt för talat respektive skrivet språk. Å andra sidan konstaterar de att trots de konstaterade skillnaderna är det också mycket som är gemensamt.

Extra krydda till ämnet gavs Kielikellos läsare genom artikel som behandlar ord som beskriver ljud och rörelser, s.k. imitativa eller onomatopoetiska interjektioner, t.ex. *räks*, *roiskis*, *pam*. Sådana här ord har vanligen förknippats med språket i tecknade serier, men en närmare titt på dem visar att de också är ett viktigt stilmedel i skriftspråk. De har många funktioner i olika slags texter, också i sakprosa. De ingår i allmänhet i konstruktioner, dvs. i vanliga strukturer i språket, och därmed blir de en del av ett mångbottnat nätverket av betydelser och konstruktioner.

Namnfrågor behandlades också i Kielekello under året, bland annat användningen av utländska ortnamn i finskan och olika aspekter på förnamn, t.ex. vilka nya förnamn som är på väg in i almanackan och hur namn med främmande ursprung anpassar sig till finskan, dvs. hur språkbrukarna böjer dem. Detta har bland annat undersökts genom en enkät. Dessutom ingick en artikel om hur vi språkbrukare avgör om ett namn bärs av en kvinna eller en man. Det finns en hel del namn där tolkningen inte är given.

I vanlig ordning innehöll varje nummer av *Kielikello* också svar på språkfrågor, bland annat sådana som berörde verbböjning, pronomen och syftningsförhållanden. Därtill presenterades språkvården på en stor dagstidning, nyord, bakgrunden till vissa fraser och dialektala fenomen. Dessutom publicerades rekommendationer från finska språknämnden.

Laurent, Linda: Svenska språköar och finska utskär. Magma-Studier 3/2013. Tankesmedjan Magma. Helsingfors. 118 s.

Författaren jämför i rapporten de så kallade finlandssvenska språköarnas verksamhet, styrkor och svagheter med varandra. Som svenska språköar i Finland betraktas framför allt städerna Björneborg, Kotka, Tammerfors och Uleåborg, som samtliga har en livskraftig svensk minoritet. De här "traditionella språköarna" har kompletteras med ett tiotal "nya" där svenskan på senare tid blivit attraktiv och där ett intresse för svenskspråkig verksamhet har uppstått. De svenska språköarna fungerar dels som ambassadörer för svenskt och tvåspråkigt arbete, dels som platser där barn oavsett språklig bakgrund får en möjlighet att få dagvård och gå i skola på svenska. I rapporten synliggörs också de människor och organisationer som arbetar för språket.

Rapporten ger också en översikt över "finska rum" i enspråkigt svenska kommuner och över "samiska rum" som ligger utanför samernas hembygdsområde. Tillgänglig på www.magma.fi/images/stories/reports/ms1303_sprakoar.pdf

Namn i stadsmiljö. Handlingar från NORNA:s 42 symposium i Helsingfors den 10-12 november 2011. Red. Leila Mattfolk, Maria Vidberg & Pamela Gustavsson. Skrifter 7. Norna-rapporter 90. Institutet för de inhemska språken. Helsingfors. 269 s.

Symposierapporten från det nordiska namnforskarsymposiet i Helsingfors i november 2011 innehåller artiklar om de olika slag av namnskick som finns och har funnits i våra städer, t.ex. personnamnskicket i två svenska städer på 1600-talet, kvinnors namnfraser i Helsingfors i slutet av 1800-talet och föräldrars val av namn på sina barn i Göteborg på 2000-talet. Här ingår även texter om t.ex. namngivning av befästningar i Finland i slutet av 1700-talet eller hur 2000-talets mäklare i Stockholm marknadsför bostäder med attraktiva namn på bostadsområden. Därtill kan nämnas en artikel om vilka följder dagens kommunreformer i Finland kan ha på namnplaneringen.

Ordbok över Finlands svenska folkmål. Institutet för de inhemska språkens webbpublikationer 33. Helsingfors. Institutet för de inhemska språken. Nätpublikation: kaino.kotus.fi/fo/

Delar av den finlandssvenska dialektordboken, *Ordbok över Finlands svenska folkmål*, publicerades under året på nätet. Det första avsnittet som publicerades omfattar I–K och senare publiceras avsnitten A–H och L–O. Ordboken kommer att uppdateras fortlöpande.

Ordboken beskriver dialekterna i Österbotten, på Åland i Åboland och i Nyland och ger uppgifter om uttal, böjning och betydelser för alla socknar. Nätordboken har försetts med en mångsidig sökfunktion som gör det lätt för användaren att hitta i ordboksartiklarna. Man kan t.ex. söka på uttal och exempelfraser eller välja specifika dialektområden, orter eller långgivande språk.

Ordboken bygger på ett material som består av cirka 1 miljon orduppgifter som samlats in under åren 1860–1970.

Rapautuva kieli. Kirjoituksia vähemmistökielten kulumisesta ja kadosta. [Språk i förvittring. Texter om minoritetsspråk som förbrukas och försvinner] Red. Kimmo Granqvist & Päivi Rainò. Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 1404. Helsingfors. 254 s.

Boken tar upp en mängd olika orsaker till språkdöd, både på individplan, men också på samhällsplan. Orsakerna till attrition, dvs. försämrade språkkunskaper, kan vara till exempel historiska och politiska. Boken innehåller åtta artiklar som belyser attrition i Finland. Utsatta minoritetsspråk är sådana som naturligt nog drabbas av attrition, och boken diskuterar för första gången attrition som språkligt fenomen i Finland. De språk som behandlas är romani, jiddish, ingermanländska, samt finskt och finlandssvenskt teckenspråk.

Slotte-Lüttge, Anna & Liselott Forsman: Skolspråk och lärande. Guider och handböcker 2013:5. Utbildningsstyrelsen. Tammerfors. 249 s.

Boken är ett resultat av forsknings- och utvecklingsprojektet Skolspråk, som i sin tur är en del av den finländska Utbildningsstyrelsens projekt "Att möta flerspråkiga elever i skolan". Projektet har genomförts i samarbete med årskurserna 7 till 9 i fyra svenskspråkiga skolor i Finland. Boken bygger i hög grad på autentiska klassrumssituationer och skolvardag i olika språkmiljöer. Den beskriver hur språkinriktat och språkoptimistiskt arbete kan se ut inom ramen för skolans dagliga verksamhet – i alla ämnen.

Boken innehåller en stor mängd tips och verktyg för lärare med två- eller flerspråkiga elever i sina klassrum på olika skolstadier.

Boken finns också tillgänglig som pdf-version på www.oph.fi/download/150655_Skolsprak_och_larande.pdf

Språkbruk, tidskrift utgiven av Institutet för de inhemska språken. Helsingfors.

Språkbruk utkom i vanlig ordning med fyra nummer under år 2013. Charlotta af Hällström-Reijonen var chefredaktör och Pia Westerberg redaktionssekreterare. Monica Äikäs besvarade språkfrågorna i tidningen.

Årets första nummer innehöll två artiklar med medicinsk anknytning; Rune Skogbergs *Hjärta tack och sömnakne – om förvrängningar av medicinska ord* samt Fredrik Olssons artikel *Säsongsinfluensan i svenska sociala medier* där Olsson förklarar hur det går att upptäcka säsongsinfluensans styrka via sociala medier. Namnvårdaren Sirkka Paikkala skrev om valet av efternamn i äktenskapet. I en intervju berättade komikern André Wickström bland annat om språkliga utmaningar på den nordiska ståuppscenen.

I nummer 2/2013 diskuterade professor Leena Huss tvåspråkiga skolor, Leif Höckerstedt undrade om humanisterna räddar världen och Monica Äikäs tog upp betydelseglidningar i översatt text. Författaren och översättaren Robin Valtiala skrev i en artikel om processen när han experimentöversätter arabisk poesi till svenska. Språkbruks chefredaktör Charlotta af Hällström-Reijonen beskrev den finlandssvenska satsflåtan, och huvudredaktören för Ordbok över Finlands svenska folkmål Caroline Sandström om ordet *latadöuv* (att vara *latadöuv* betyder ungefär 'att slå dövörat till').

I Språkbruk 3/2013 redogjorde Karin Milles för hen-debatten i Sverige och Finland, och om ordets etablering i de båda länderna. Namnforskaren Emilia Aldrin diskuterade hur föräldrar motiverar sina namnval när de väljer förnamn till sina barn. Översättarna vid Statsrådets translatorsbyrå Anna Gref och Diana Nyberg berättade om användningen av översättningsminnen vid translatorsbyrån. Martina Ollas redogjorde för hur djur låter i artikeln *Mjau! Djurlåten på olika språk*.

I Språkbruks sista nummer för 2013 redogjorde Anna Slotte-Lüttge och Liselott Forsman för hur en språkstödsmentor kan stärka svenskan i skolan. Eeva-Liisa Nyqvist skrev om hur finskspråkiga elever tillägnar sig de svenska substantivformerna i en viss logisk ordning, även om un-

dervisningsordningen i skolorna dessvärre inte följer denna naturliga inlärningsgång. Maja Skanding tog läsaren *På språkreise i Skavlandinavia*. Artikeln handlar om skandinavisk språkanpassning. I detta sista nummer 2013 inleddes också samarbetet med bildkonststuderande i Tölö specialiseringsgymnasium. Elever från olika årskurser kommer att bidra med Språkkonst i tidskriften.

I varje nummer ingick också en ledare, recensioner av ordböcker och annan språkvetenskaplig litteratur, språkfrågor och svar, notiser, rapporter från språkseminarier och språkkonferenser, samt annat redaktionellt material. Varje nummer innehöll därtill en krönika. Krönikörer under 2013 var Henrik Huldén, Maria Sundblom Lindberg, Katarina von Numers och Sven-Erik Klinkmann.

Sundman, Marketta: Tvåspråkiga skolor? En analys av fördelar och risker med införandet av skolor med svenska och finska som undervisningsspråk. Magma-Studier 4/2013. Tankesmedjan Magma. Helsingfors. 93 s.

I ljuset av internationella undersökningar klarar sig elever i tvåspråkiga skolor i medeltal anmärkningsvärt bra. I Finland saknas genuint tvåspråkiga skolor med undervisning på både svenska och finska för samma elever, och frågan har debatterats intensivt både bland pedagoger och på tidningarnas insändarsidor de senaste åren. I rapporten diskuterar författaren tvåspråkiga skolor som en fördel för tvåspråkiga elever och hon resonerar kring majoritetsspråkets eventuella dominans i sådana skolor. Sundman reder också ut oklarheterna kring begreppet tvåspråkig skola. Studien finns tillgänglig i pdf-version på www.magma.fi/images/stories/reports/ms1304_webb.pdf

Tandefelt, Marika: Prima vara! Språk- och stilhistoriska studier i finlandssvenska och svenska varuhusannonser under 1900-talet. Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland nr 779. Studier i Nordisk filologi 85. Helsingfors. 221 sidor.

I boken analyserar författaren svensk språkutveckling under 1900-talet genom att studera tidningsannonser som varuhuset Stockmann i Helsingfors och Nordiska Kompaniet i Stockholm har publicerat. Hur förändras språket i tidningsannonserna i jämförelse med den allmänna språkutvecklingen? Förändras språket i olika takt i Sverige och Finland? Studierna visar bland annat hur rättstavningsreformen 1906 långsamt börjar tilläm-

pas i annonsspråket, hur verben förlorar sin pluraländelse och när varuhuset börjar dua sina kunder. Boken ger en bild av dessa förändringar ur ett jämförande sverige- och finlandssvenskt perspektiv.

Tiittula, Liisa & Pirkko Nuolijärvi: Puheen illuusio suomenkielissä kaunokirjallisuudessa. [Talspråksillusionen i finsk skönlitteratur] Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1401. Helsingfors. 637 s.

Boken ger en heltäckande bild av återgivningen av talat språk i den finskspråkiga skönlitteraturen från 1800-talets slut fram till i dag. I boken beskrivs de medel som författarna och översättarna använt vid olika tidpunkter för att skapa en talspråksillusion i texterna. Numera strävar man efter att framför allt i tidningsintervjuer låta intervjupersonens röst synas genom avvikelser från den övriga normenliga texten. Också inom övriga genrer finns ett behov att återge tal som en del av en text som i övrigt representerar standardspråk. Boken ger redaktörer och övriga intresserade en heltäckande bild av olika stilar och de medel som använts för att passa in i dem.

Anna Maria Gustafsson er nordisk sekretær i den svenske avdelingen i Institutet för de inhemska språken, Finland.

Færøerne

Marius Staksberg og Zakaris Svabo Hansen

Fellows-Jensen, Gillian: The elusive feminine personal names or When the saints go marching out. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 69-81.

Sammenligning mellem kvindenavne fra middelalderen i England og på Færøerne.

Hansen, Zakaris Svabo, Jógvan í Lon Jacobsen, Tina K. Jacobsen, Kristin Magnussen og Turið Sigurðardóttir: Frá Sturlungu til West Venture. Heiðursrit til Anfinn Johansen á 60 ára degnum. Tórshavn: Fróðskapur.

Festskrift til navneforskeren Anfinnur Johansen på 60 års fødselsdagen.

Hansen, Zakaris Svabo: Overva og overvan. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 117-119.

Semantisk behandling af verbet overva og de afledte substantiver overvan og overving.

Heycock, C., A. Sorace, Z. S. Hansen & F. Wilson: Acquisition in Variation (and Vice Versa): V-to-T in Faroese Children. I: *Language Acquisition*. 20, 1, s. 5-22.

Artikel om variation i ordstilling hos færøske børn.

Jacobsen, Jógvan í Lon: Málmaðurin í útvarpinum 3. Veturin 2010-2011 – og so nøkur hornaspørk. Tórshavn: Sprotin.

Grundstammen i bogen er korte artikler i forbindelse med et sprogprogram i færøsk radio, hvor forfatteren svarede på sprogs spørgsmål fra lytterne.

Jacobsen, Jógvan í Lon: Navnapurisma í føroyskum. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 120-130.

Om purisme i personnavnelovgivningen på Færøerne.

Louis-Jensen, Jonna: „Tað sær hvørt bern“. Om nogle af mælkebøttens danske og nordatlantiske navne. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 177-181.

Petersen, Hjalmar P.: Vera og hava + høvuðssagnorð. Ein fyribilskanning. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 195-206.

Redegørelse for en foreløbig undersøgelse af distributionen af *vera/hava* + hovedverbum.

Sigurðardóttir, Turið: Nøvn í føroyskum barnabókum, upprunligum og týddum. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 207-212.

Om propriier i færøske børnebøger – oprindelige og oversatte.

Simonsen, Marjun Arge: Fólkanøvn í staðarnøvnum – uppruni og aldur. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 213-225.

Om personnavne i færøske stednavne, og et forsøg på at bestemme navnenes oprindelse og alder.

Simonsen, Marjun Arge: Málráð. Hvussu orða vit okkum á rættan hátt. Tórshavn: Sosialurin.

Bogen indeholder korte artikler med rådgivning om korrekt sprog, der har stået trykt i avisen Sosialurin.

Særheim, Inge: Støpilin **på Mykines og Ståbelen i Rogaland. Nokre namn som er laga til norr.** støpull **m.** I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 261-270.

Behandler norske, færøske og islandske stednavne, som har sin oprindelse i norrønt *støpull*.

Vikstrand, Per: Finns det förkristna sakrala ortnamn på Färöerna? I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 271-277.

Weyhe, Eivind: Skála, Skálabotnur og Skálafjørður. I: Zakaris Svabo Hansen et al. (red.), s. 278-284.

Om tre stednavne på Eysturoy på Færøerne.

Weyhe, Eivind: Skørðini í Norðradali. *Fróðskaparrit* 60: 73-82.

Artikel om visse stednavne.

Marius Staksberg er ansatt i sekretariatet i Færoyska málráðið, Færøylene.

Zakaris Svabo Hansen er formann i Færoyska málráðið, Færøylene.

Island

Jóhannes B. Sigtryggsson

Guðrún Kvaran. Glíman við orðin. Ritgerðasafn gefið út í tilefni sjötugsafmælis höfundar 21. júlí 2013. [‘Kampen ved ordene. Artikelsamling udgivet i anledning af forfatterens fødselsdag 21. juli 2013’]

Redaktion: Gunnlaugur Ingólfsson, Jóhannes B. Sigtryggsson, Þóra Björk Hjartardóttir. Rit 86. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Reykjavík. 374 s.

I dette festskrift (70-års-fødselsdag) er udvalg af artikler fra Guðrún Kvaran's vidtfavnende forskning. Artiklerne handler bl.a. om islandsk leksikografi, personnavne, sproghistorie og etymologi.

**Tilbrigði í íslenskri setningagerð. 1. Markmið, aðferðir og efni-
viður.** [Variation i islandsk syntaks. 1. Målsætninger, metoder og materiale] Red. Höskuldur Þráinsson, Ásgrímur Angantýsson og Einar Freyr Sigurðsson. Málvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. 127 s.

Det er første bind af tre med resultatater fra et stort forskningsprojekt (2005–2007) om variation i islandsk syntaks. Store undersøgelser blev lavede i forbindelse med projektet. I dette bind fortælles om målsætningene med projektet, metoderne og materialet.

Skíma. Mál gagn móðurmálskennara [‘Islandsklærerernes tidsskrift’]. Skíma kom i et nummer i 2013. Den kan hentes her: <http://www.modur-mal.is/pdf/skima2013.pdf>.

Orðasafn í líffærafræði. I. Stoðkerfi. Enska – latína – íslenska. Red. Jóhann Heiðar Jóhannsson. Redaktion: Jóhann Heiðar Jóhannsson, Hannes Petersen, Ágústa Þorbergsdóttir. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Reykjavík. 56 s.

En terminologisk liste over anatomiske termer på engelsk, latin og islandsk. Også udgivet elektronisk på www.emma.is.

Tölvuorðasafn. 5. udg. [‘Ordbog over datalogi’]

En ny udgave af denne ordbog kom ud 2013. I 4. udgave af ordbogen var ca. 6500 termer og i 5. udgave er de ca. 3,8% flere. Ordbogen er nu kun udgivet elektronisk (www.sky.is).

Czarnecki, Przemyslaw. Słownik polsko-islandzki islandzko-polski. [‘Polsk-islandsk islandsk-polsk ordbog’] Konsulent: Jakub Chymkowski. Level trading, Kraków. 445 s.

Haukur Þorgeirsson. Hljóðkerfi og bragkerfi. Stoðhljóð, tónkvæði og önnur úrlausnarefni í íslenskri bragsögu ásamt útgáfu á

Rímum af Ormari Fraðmarssyni. Hugvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. 409 s.

Dette er en doktorafhandling ved Islands Universitet (Háskóli Íslands) af Haukur Þorgeirsson. Afhandlingen handler om forbindelsen mellem det fonologiske system og versemållsystemet i islandsk sproghistorie.

Jóhannes B. Sigtryggsson er nordisk sekretær for Islands Sprognævn.

Norge

Ole Kristian Våge og Torbjørg Breivik

Abdi, Guleed: Den nye norsken. Slangordbok, Kagge forlag, 110 s.

Mange nye slangord og -uttrykk har opphav på austkanten i Oslo, og dei spreier seg ofte til andre delar av byen og resten av landet. Forfatta-ren, som er fødd og oppvaksen i Oslo aust, har samla dei 200 vanlegaste slangorda som vert nytta i det daglege miljøet han lever i. Oppslagsorda har bruksdøme og forklaring på opphavet.

Berg, Ivar, A. Dalen og K.F. Seim (red.): Runestudier. Festskrift til Jan Ragnar Hagland, Akademika forlag, 285 s.

Fleire av Jan Ragnar Haglands kollegaer heidrar han på 70-års dagen ved å gje ut ei samling artiklar om runer. Hagland er professor i norrønt språk ved NTNU og har ei lang forskar- og omsetjarkarriere bak seg.

Caprona, Yann de: Norsk etymologisk ordbok, Kagge forlag, 1920 s.

Ordboka inneheld det historiske opphavet til om lag 12 000 ord, og ho er delt inn i sju hovudtema: "Mennesker", "Naturen", "Dyrelivet", "Hverdagen", "Samfunnet", "Noen yrker og fag" og "Språk". Disse er igjen delt inn i 57 kapittel. Både den tematiske oppdelinga og det ledige språket gjer det underhaldande å lese frå ord til ord. Samstundes er innhaldet fagleg fundert, sjølv om forfatta-ren ikkje er filolog. Salssuksessen tyder på at boka er populær langt utover den tradisjonelle lesarkrinsen for språkbøker. Den imponerande ordboka vann Brageprisen i open klasse i 2013.

Botheim, Guri Sørungård og andre: Det fleirspråklege Noreg, Skald, 271 s.

I høve Språkåret 2013 har denne dokumentarboka kome ut. Gjennom 30 portrett gjev ho innblikk i korleis det fleirkulturelle Noreg har blitt eit fleirspråkleg land. Vi møter menneske med mellom anna eritreisk, fillipinsk, marokkansk og samisk-kvensk opphav, og får høyre korleis dei opplever det å vere fleirspråkleg i kvardagen. Boka er illustrert med bilete av Oddleiv Apneseth, og ho inneheld ein fagdel skriven av Øystein Vangnes.

Fretland, Jan Olav og A. Søyland: Rett og godt. Handbok i nynorskundervisning, Samlaget, 210 s.

Dette er ei praktisk bok for dei som skal undervise i nynorsk. Boka er todelt, og første del tek for seg undervisningsmetodikk. Metodikken er differensiert etter målgruppe, anten det er snakk om elevar som skal lære med utgangspunkt i eigen dialekt, eller bokmålselevar og framandspråklege som skal lære nynorsk. Andre del tek for seg den nye nynorsknormalen frå 2012. Boka gjev også råd om ordval på nynorsk.

Fridtun, Kristin: Nynorsk for dumskallar, Samlaget, 109 s.

Nynorsk for dumskallar er ei lettfatteleg og humoristisk innføring i nynorsk historie og kultur, ordtilfang, grammatikk og målføring. Boka passar både for dei som er nyfikne og vil lære litt om nynorsk, og for dei som må lære nynorsk mot sin eigen vilje.

Grepstad, Ottar: Historia om Ivar Aasen, Samlaget, 376 s.

Ivar Aasen reiste lenger enn Marco Polo, hadde bøker på minst 20 språk og hugsa alt han hadde lese éin gong. Han grunnla den nynorske diktekunsten og blei ein internasjonalt respektert språkforskar. Berre 22 år gamal bestemte Ivar Aasen seg for å finne det språket som alt var på folkemunne, og gjere dette til det norske språket. Offentleg sa han det først 16 år seinare og laga seg ein grenselaust ambisiøs arbeidsplan. Lesaren blir med Aasen landet rundt og livet igjennom i arbeidet hans med å oppfylle planen. Rekk han det han må få gjort?

Biografien får fram korleis Ivar Aasen vidareførte ideala frå opplysningstida. I boka til Ottar Grepstad trer lingvisten og språkforskaren fram som visjonær og like uthaldande som ein maratonløpar. Grepstad krydrar bio-

grafien med sitat frå Aasens dagbøker, og "Historia om Ivar Aasen" gjer han til eit levande menneske med sterke og svake sider.

Grepstad, Ottar: Språksansen. Kalender om all verdas språk, Samlaget, 403 s.

Kva skjedde i all verdas språk nett i dag? Kven har sagt noko lurt om språk og litteratur som du kan bruke på bloggen, i lunsjpausen eller i talen? Denne språkkalenderen har svar for alle dagar året igjennom. Kvar dag har ei forteljing frå språkhistoria verda rundt, opplysningar om ein forfattar som blei fødd eller døydde, og eit ord for dagen om språk. Det heile er lagt til rette med overblikk og språkglede, sans for detaljar og glimt i auga. Forteljingane rommar 5000 år og nærmare 300 språk. Som dagane går tek eit fargerikt bilete form, av språk som blir til og vinn posisjonar, endrar seg og tek uventa vendingar.

Språksansen er ei overraskande, lærerik og underhaldande bok for fleire enn den språkinteresserte.

Haugen, Odd Einar (red.): Handbok i norrøn filologi. 2. utgåve, Fagbokforlaget, 797 s.

Handbok i norrøn filologi har vore eit standardverk frå ho kom i 2004. Forfattarane er spesialistar på kvar sine felt. Boka gjev lesarane ei innføring i sentrale emne som handskrifter, teksttolking, runer, språkleg utvikling og variasjon, namn og nemne, dikt og soger og den gamle gudelæra. Boka er også ei rik kjelde til norsk og islandsk kultur- og teksthistorie i vid forstand, og gjev oss innblikk i den mangfaldige norrøne litteraturen og brytinga mellom den gamle åsatrua og kristendommen. Den tilgjengelege framstillingsforma og alle fargeillustrasjonane gjer boka til eit lesarvennleg møte med den norrøne kulturen.

Andreutgåva av *Handbok i norrøn filologi* er gjennomgåande revidert, og tre nye kapittel har kome til. Det finst supplerande materiale og oppdateringar på nettstaden nofihandbok.no.

Hellevik, Alf, M. Rauset og A. Søyland: Ordbok for grunnskulen, nynorsk, 5. utgåve, Samlaget, 172 s.

Ordboka er i samsvar med den nye norma for nynorsk som blei vedteken i 2012, og er laga for barnetrinnet i grunnskulen. Boka har over 11 000 oppslagsord med fulle bøyingsformer av substantiv, adjektiv og

verb. Ordboka inneheld elles ordforklaringar, ein minigrammatikk og øvingsoppgåver i korleis ein kan bruke ordboka.

Hårstad, Stian og Toril Opsahl: Språk i byen. Utviklingslinjer i urbane språkmiljøer i Norge, Fagbokforlaget, 200 s.

Språk i byen handler om hvordan språket utvikler seg i urbane språkmiljøer. Med utgangspunkt i studier som er gjort blant annet i Trondheim og Oslo, diskuterer forfatterne hvordan språket blir brukt til både å skape og å opprettholde sosiale kategorier og grenser. Med en nyere forståelse av begrepet stil belyser de hvordan ungdom i byen iscenesetter seg selv gjennom språklig praksis.

Jónsson, Sigurður, C. Laurén, J. Myking og H. Picht: Parallelspråk og domene, Novus forlag, 196 s.

Boka er skriven av nestorane innan fagspråkforskning i dei nordiske landa, og ho freistar å diskutere og klargjere to sentrale språkpolitiske omgrep i dag, parallellspråklegheit og domenedynamikk. Bakgrunnen er presset frå engelsk som bruksspråk på ei rekkje samfunnsområde, især i universitets- og høgskolesektoren. Forfattere kjem også med framlegg om ulike tiltak mot engelsk språkbruk, som gradvis fortrengrer nasjonalspråka i Norden. Boka tek for seg situasjonen i dei nordiske landa og ser kritisk på fleire språkpolitiske initiativ.

Kjøll, Georg: Språkfilosofi, Fagbokforlaget, 207 s.

Forfattere tek for seg grunnleggjande filosofiske problemstillingar i språkstudiar. Han nyttar klassiske teoriar for å diskutere ulike spørsmål knytte til kva mening eigentleg er for noko, og ikkje minst tilhøvet mellom mening og tenking. Kan tenking eksistere utan språk, og korleis kan vi vite at ord har same mening for ulike menneske? Boka freistar å nå eit publikum utanfor fagfeltet språkfilosofi.

Kleggetveit, Ingunn: Eg eller jeg? Masteroppgåve, Universitetet i Agder, 142 s.

Oppgåva er ein studie av forhold som kan påverke valet mellom nynorsk og bokmål hos ungdom i Indre-Agder. Analysen av argumentasjonen til informantane viser at elevar med bokmål som hovudmål i større grad har eit instrumentelt forhold til skriftspråket, medan nynorskinformantane har ei overvekt av argument som kan knytast til identitet, este-

tikk og språkpolitikk. Studien tyder på at drivkrefter som ligg bak valet mellom tradisjonelle og meir modererte talemålsformer i stor grad også gjer seg gjeldande i valet mellom nynorsk og bokmål.

Klyve, Arne og J. Severud: Ordbok for underklassen, Spartacus forlag, 125 s.

Boka er meint som hjelp til å forstå byråkratispråk og moteord i arbeidslivet. Boka har eit alfabetisk oversyn over nyord som invaderer kvardagen vår. Alle orda er henta frå aviser eller dokument skrivne for folk flest. Med skarpt blikk og humor analyserer forfattarane ord det går inflasjon i og viser at dei ofte er resultat av tanketomme hersketeknikkar.

Kulbrandstad, Lars Anders, O. Veka og B. Øygarden: Ordrett, ordliste for barnesteget, 3. utgåve, Fagbokforlaget, 265 s.

Ordlista er retta inn mot barnesteget i grunnskulen og har knappe 12 000 oppslagsord. Ordlista følgjer den nye norma for nynorsk som blei vedteken i 2012, og ordlista er godkjend av Språkrådet.

Kulbrandstad, Lars Anders, O. Veka og B. Øygarden: Ordrett, ordliste for ungdomsteget, 2. utgåve, Fagbokforlaget, 408 s.

Ordlista er retta inn mot ungdomsteget i grunnskulen og har omlag 18 000 oppslagsord. Ordlista følgjer den nye norma for nynorsk som blei vedteken i 2012, og ordlista er godkjend av Språkrådet.

Kulbrandstad, Lars Anders, O. Veka og B. Øygarden: Sidemålsordlista, nynorsk, 2. utgåve, Fagbokforlaget, 381 s.

Ordlista er retta inn mot heile grunnskulen og er fagleg og pedagogisk lagd til rette for undervisninga i nynorsk som sidemål. Ordlista følgjer den nye norma for nynorsk som blei vedteken i 2012.

Moi, Toril: Språk og oppmerksomhet, Aschehoug, 96 s.

I denne essayboka vil litteraturviteren Toril Moi undersøke korleis ein kan finne eit daglespråk som gjer oss merksame på verda rundt oss. Merksemd som omgrep er knytt til både språk og det blikket vi nyttar når vi ser rundt oss. Boka er utforskande og byggjer både på fiksjon og filosofi. Moi nyttar mange eksempel frå litteraturen, frå Henrik Ibsen til Vigdis Hjort. Eit kapittel tek også for seg 22. juli-hendingane og rettssaka et-

terpå. Boka var først ute i ein serie frå forlaget i høve 100-årsjubileet for kvinneleg røyserett.

Nesse, Agnete: Innføring i norsk språkhistorie, Cappelen Damm, 232 s.

Denne innføringa i språkhistorie er hovudsakleg mynta på studentar på lågare grad, men òg andre som er interesserte i temaet. Boka tek for seg både talemål og skriftspråk i ulike historiske periodar, frå runeskrift til samtidsspråk. Ei rekkje autentiske tekstdøme er nytta for å syne korleis språket har utvikla seg. Vi møter språket til grupper som m.a. bønder, prestar, kjøpmenn og forfattarar, barn og eldre, kvinner og menn opp gjennom historia.

Nybø, Bjørg Nesje: Skriftkulturen i ei språkleg revitalisering, Universitet i Oslo, 262 s.

Dette er ei doktoravhandling som samanliknar framveksten av irsk og nynorsk skriftkultur. Nybø ser på korleis irsk, som var i ferd med å døy ut på 1800-talet, blei teke i bruk att gjennom rettsleg vern og ei oppbløming av litteratur. Parallellane til nynorsk er fleire, og Nybø analyserer både likskapar og ulikskapar i avhandlinga.

Nymo, Steinar: Ikkje så galle? Kolofon forlag, 426 s.

Ikkje så galle? Er ei alfabetisk etymologisk ordliste frå senjamålet og området ikring Senja. Boka tek lesaren med på ei oppdagingsferd i tid og rom frå moderne norsk og tilbake til "den ordskapande tanken". Boka inneheld 1776 oppslagsord og 438 kommentarar i form av sluttnotar.

Norsk Ordbok. Ordbok over det norske folkemålet og det nynorske skriftmålet. Band 11, Grønvik, Oddrun, Lars. S. Vikør og Dagfinn Worren (red.), Samlaget 2013, 1608 spalter.

Det ellefte bindet av i alt tolv bind av Norsk Ordbok har kommet. Det begynner på substantivet *stø* og går til adjektivet *tåvrut*. Som i tidlige bind har hver artikkel både ordforklaring og kildehenvisning. Innholdet ligger for øvrig søkbart på Norsk Ordboks hjemmeside. Ordboksprosjektet skal slutføres til grunnlovsjubileet i 2014 og har som uttalt målgruppe språkforskere, lekfolk og elever og lærere i skoleverket. Norsk Ordbok blir utarbeidet ved Institutt for lingvistiske og nordiske studium ved Universitetet i Oslo.

Ongstad, Sigmund (red.): Nordisk morsmålsdidaktikk, Novus forlag 2012, 332 s.

Boka er ei samling av artiklar som tek for seg morsmålsdidaktikk som forskingsfelt og som fagfelt i dag. Med andre ord gjev boka ei oppdatering på morsmålsdidaktikk, ikkje berre i Noreg, men også i andre nordiske land.

Schmidt, Tom (red.): Målblomar til Margit. Veneskrift til Margit Harsson på 70-årsdagen den 9. juni 2013, Novus forlag, 181 s.

Margit Harsson er førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, og i dette veneskriftet har fleire kollegaer skrive artiklar om hovudsakleg stad- og personnamn, men òg andre tema.

Sigmond, Ellen M.O., I. Bryhni og K. Jorde: Norsk geologisk ordbok, Akademika forlag, 496 s.

Ordboka inneheld over 10 000 oppslagsord innanfor geologi, ofte med etymologisk forklaring. Kwart oppslagsord er definert og har fått omsetjing til engelsk. Ifølgje forfattarene, som har lang fartstid i faget, er ordboka eit nyttig oppslagsverk for alle som arbeider med eller er interesserte i geologi.

Språknytt er tidsskriftet til Språkrådet, og i 2013 kom det ut fire nummer på til saman 136 sider. Språknytt er gratis, har eit opplag på 12 000 og er lagt ut elektronisk på www.sprakradet.no/spraknytt. Bladet har dei faste spaltene *Lesarspørsmål*, *Nyord*, *Kort*, *Med andre ord*, *Språkbrukaren* og *Historia bak*.

Nummer 1 har spørsmålet "Har du hjernefluer?" på framsida, og inne i bladet får vi ein artikkel om ei spesiell norsk-russisk ordbok laga av ein russisk filolog. Mange av orda er omsette til heilt ukjende eller feil norske ord, men ordboka er framleis i sal. Vidare er det ein artikkel om norsk scenespråk og eit intervju med tidlegare kulturminister Hadia Tajik. Nummeret har også artiklar om søking og om årets ord i 2012 (*nave*).

Nummer 2 handlar i stor grad om Ivar Aasen sidan det 5. august var 200 år sidan han blei fødd, og fleire skribentar tek for seg Aasens arbeid frå ulike vinklingar. I tillegg er det eit intervju med Per Egil Hegge, som har vore journalist, redaktør og korrespondent i Aftenposten. Han har skrive fleire bøker, mellom anna om språk og språkbruk.

Intervjuet i nummer 3 omhandlar spesielle norske ord sett utanfrå,

mellom anna *lakenskrekk*, ein artikkel er om striden som har vore om norsk scenespråk, og ein artikkel om det å tolke og bli tolka.

Det siste nummeret i 2013 opnar med eit intervju med Yann de Caprona, som har skrive Norsk etymologisk ordbok. 200-årsjubilantane Asbjørnsen og Moe blir markerte med artikkelen ”Språklig eventyr” der arbeidet deira blir sett med språklege augo. Ein artikkel omhandlar krydder i kvardagen, kvar nemningane kjem frå og kva namna eigentleg tyder.

Statsspråk – bladet for godt språk i staten – blir utgitt av Språkrådet og kommer ut med fire nummer i året. Bladet har et opplag på 17 500 og distribueres gratis til statsansatte og andre interesserte. Bladet kan også lastes ned som pdf-dokument fra www.sprakradet.no/statssprak. Statsspråk har fire sider og inneholder en hovedartikkel, et større oppslag med praktiske råd og tips (”På plakaten”) og dessuten notiser om relevante arrangementer, språktips og et dikt.

Tema for nummer 1 i 2013 var flerspråklig valginformasjon og en gjennomgang av hvordan en bruker ”i forhold til”. Nummer 2 hadde ”språkets gylne middelvei” som tema, og omhandla bruk av fagspråk, stammespråk og krav til språk når en skal formidle informasjon til ”folk flest”. Nummer 3 tok for seg statlig språkmangfold gjennom en omtale av hvilke minoritetsspråk vi har i Norge. Det siste nummeret i 2013 presenterte historien om hvordan nynorsk ble statsspråk. Spalten ”På plakaten” har i dette nummeret tips og råd om hjelpemidler som skribenter kan bruke for å unngå språklige feil og feller når de skriver (ordbøker, nettsteder og liknende).

Stokkeland, Jostein og T. D. Bjerga: Engelsk–nynorsk / Nynorsk–engelsk ordbok. 2. utgåva 2013, Samlaget, 468 s.

Ordboka er utvida med nyord både på engelsk og norsk, og tilfanget er no oppe i 36 000 oppslagsord. Ordboka er i tråd med den nye rettskrivingsnormalen for nynorsk.

Stokkeland, Jostein og T. D. Bjerga: Engelsk–bokmål / Bokmål–engelsk ordbok. 2. utgåva 2013, Samlaget, 468 s.

Ordboka er utvida med nyord både på engelsk og norsk, og tilfanget er no oppe i 36 000 oppslagsord.

Termposten er eit elektronisk nyhendebrev frå Språkrådets terminologiteneste. Det kjem ut tre gonger i året og informerar om kva som skjer

på terminologifronten i Noreg og andre stader. Det inneheld også aktuelt stoff for alle som arbeider med eller interesserer seg for terminologi. Nyhendebrevet er gratis, og ein kan abonnere ved å gå til Språkrådets nettside www.sprakradet.no/termposten.

Vangsnes, Øystein A.: Språkleg toleranse i Noreg – Norge, for faen!, Samlaget, 101 s.

Forfattaren set spørsmålsteikn ved statusen for språkmangfald i Noreg, og han tek opp motstanden mot nynorsk og samisk blant mange. Det vert ofte hevda at dialektane har ein høg status hos oss, men stemmer det? Øysten Vangsnes tek også opp motstanden mot at minoritetsspråklege born skal få tilbod om morsmålsopplæring. Boka slår eit slag for språkleg toleranse, både for kvar enkelt og for samfunnet som heilskap.

Vågslid, Torgils: Nytt om gamle namn, Kolofon forlag, 314 s.

Nytt om gamle namn ser på norske stadnamn med eit skarpt blikk på landskap og lokalitet ifølgje forfattaren sjølv.

Aarønes, Lars: Skriv godt, J.M. Stenersens forlag AS, 185 s.

Skriv godt gjev tips og gode råd som inspirerer til å skrive betre. Boka omhandlar korleis du kan gjere ulike tekstar som jobbsøknader, CV, rapportar, presentasjonar o.l. betre. Du får også eit oversyn over dei vanlegaste språkfeila vi gjer, og korleis vi kan rette dei opp.

Ole Kristian Våge er seniorrådgiver i Språkrådet, Norge.

Torbjörg Breivik er nordisk sekretær og seniorrådgiver i Språkrådet, Norge.

Sápmi

Marko Marjomaa

Kejonen, Olle: 101 julevsáme verba = 101 lulesamiska verb. Vulkan, Stockholm. ISBN: 978-91-87669-83-5.

På svenska och lulesamiska. Korrektur och språkvård: Ann Christin Kuoljok Skoglund.

Dån tsamáda tjavgga = You whisper loudly.

Information om samiska språk. Text på engelska, sydsamiska, ume-samiska, pitesamiska, lulesamiska, nordsamiska, enaresamiska, skoltsamiska, kildinsamiska, tersamiska, akkalasamiska. Riddu riddu davvi álbmogiid guovddáš, Samuelsberg.

http://riddu.no/sites/riddu.no/files/132114_pl_sprakhefte.pdf

Pope, Kirsten och Sára, Máret: Eatnigiella : giellaoahpu váldogirji. [Grammatik, på nordsamisk]. Davvi girji, Kárášjohka. ISBN: 978-82-7374-923-9.

Perssen, Tor et. al.: Fievrrut = Fievro = Vuajastahkh. Davvi Girji, Kárášjohka. ISBN: 978-82-7374-707-5.

Fievrrut Fievro Vuajastahkh er en bok som er tilpasset for barn i begynneropplæringen, men denne boka passer også for barn som er språklig sent utviklet. Til hvert bilde er det skrevet et ord på nord-, lule-, sørsamisk og tegn-til-tale.

Skum, Marja-Kristin: Giellamolsun sámi boazodoalus. [Språkbyte inom renskötelsen.] Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. ISBN: 978-82-8263-123-5, ib. s. 88-91 og s. 92-94.

Angéus-Kuoljok, Susanna och Tuolja, Karin: Giellaj hilá. [Lærebok i lulesamisk for voksne.] 2. reviderade uppl. Samernas utbildningscentrum, Jokkmokk.

„Go ealáska, de lea váttis dápmat“: davvisámegiela etnolingvistalaš ceavzinnávccaid guorahallan guovtti gránnjágielddas Deanus ja Ohcejogas 2000-logu álggus. [Avhandling (ph.d.), sociolinguis-

tic dissertation, which examines the ethno-linguistic vitality of North Sámi in the two neighbouring municipalities of Deatnu/Tana in Norway and Ohcejohka/Utsjoki in Finland. UíT Norges arktiske universitet. ISBN: 978-82-8244-108-7.

Rahka, Sandra Nystø: Grammatihkalasj synonymija: Lánudallam bájkálasj kásusij ja bájkálasj adposisjávnañ gaskan. [Grammatisk synonymi: växling mellan plats kasus och plats adpositioner]. Bacheloroppgave, Universitetet i Nordland, Bodø.

Juuso, Jane, Sparrok, Sylvia och Fjellgren, Patricia: Jag tar tillbaka mitt språk. Sametinget, Kiruna. ISBN: 978-91-977657-8-7.

Boka är en handbok för att ta tillbaka sitt språk. Den handlar om fenomenet "språkspärr" som kan vara en anledning till att personer inte talar ett språk fastän de har kunskapen.

Kintel, Lars Theodor: Julevsáme kausatijva værbbasuorgudimij syntávsalasj doajmma. [Lulesamisk kausativ verbavledningars syktaktisk funktion]. Bacheloroppgave, Universitetet i Nordland, Bodø.

Jupmelen Sjugnede. [Sørsamiske bibeltekster i utvalg]. Bibelselskapet, Oslo. ISBN 978-82-541-0871-0.

Ågård, Anita Dunfjell: Lilja stoerre åabpine sjædta. [Barnebok på sørsamisk]. Gielem nastedh, Snåsa. ISBN: 978-82-992976-4-6.

Lägesrapport, De samiska språken i Sverige 2012. Samiskt språkcentrum, Sametinget i Sverige.

<http://www.sametinget.se/54352>

Todal, Jon: Man ollu rievddada sámegiela dillii Norggas? [Kvantitative endringer i den samiske språksituasjonen i Noreg, Nordsamisk og norsk tekst]. Sámi logut mitalit 6 - Guovdageaidnu : Sámi allaskuvla, cop. 2013 - Raporta / Sámi allaskuvla ; 1/2013. s. 17-56

http://www.regjeringen.no/upload/FAD/Vedlegg/SAMI/Samiske_tall_forteller_6.pdf

Jacobsen, Anna, Åsta Vangberg og Nora Marie Bransfjell: Mijjen giele. [Sørsamisk grammatikk bok]. Red. Maja Dunfjeld. Sijti Jarngje, Hattfjelldal. ISBN: 978-82-92700-04-4.

Jåma, Ellinor Marita: Må bruke den samisken vi kan. [Intervju med sametingsrepresentant Ellinor Jåma om situasjonen for sørsamisk språk. Parallell norsk og sørsamisk tekst].

Eit annonsevedlegg for Språkáret 2013. Inger Johanne Sæterbakk. s. 14-15.

Kintel, Ingrid, Mikkelsen, Inga och Mikkelsen, Mathias: Rádnastallam ájnna njuolgadus le sámástit/ Rádnastallams eneste regel er å snakke samisk I: Bårjås - populærvitenskapelig tidsskrift. Artikkel (lulesamisk tekst med norsk sammendrag). Báhko forlag, Drag.

Olthuis, Marja-Liisa, Kivelä, Suvi och Skutnabb-Kangas, Tove: Revitalising indigenous languages : how to recreate a lost generation. [The book tells the story of the Indigenous Aanaar Saami language (around 350 speakers) and cultural and language revitalisation in Finland]. I: Multilingual Matters, Bristol. ISBN: 9781847698889, ib.

Eikjok, Jorunn och Røe, Ola: Same i Russland. [Intervju med Semen Bolsjunov og Nina Kaneva fra Loparskaja på Kola], álliidLágádus, Kárášjohka.

Skåden, Asbjørg och Skåden, Sigbjørn (red.): Samiske stedsnavn i Skánik/Skánland. Skániid girjje, Evenskjer. ISBN: 978-82-91973-52-4.

Nystad, Arne, Solbakken, Alf A. och Boyne, Hans Petter ja earát: Sámi dovdosánit : sánit miela ja láhttema birra j.n.v. ja sánit mat leat jávkan dahje jávkamin sámegielas ; sámi-dáru sátnelista [Emosjonelle begrep på samisk, Nordsamisk-norsk og norsk-nordsamisk ordliste]. Forfatterne, Karasjok.

Svonni, Mikael: Sátnegirji : davvisámegiela-ruo agiela, ruo agiela-davvisámegiela. [Ordbok: Nordsamisk - svensk, svensk - nordsamisk ordbok]. álliidLágádus, Karasjok. ISBN: 978-82-8263-122-8.

Allt i Kartong – sydsamiska. TV-serie [Elektronisk resurs] :

<http://www.ur.se/Produkter/178327-Allti-Kartong-sydsamiska-Maskinen>

<http://www.ur.se/Produkter/178114-Allti-Kartong-sydsamiska-Regn>

<http://www.ur.se/Produkter/178323-Allti-Kartong-sydsamiska-Potatis>

<http://www.ur.se/Produkter/178325-Allti-Kartong-sydsamiska-Monster>

<http://www.ur.se/Produkter/178326-Allti-Kartong-sydsamiska-Manen>

<http://www.ur.se/Produkter/178324-Allti-Kartong-sydsamiska-Fart>

<http://www.ur.se/Produkter/178328-Allti-Kartong-sydsamiska-Fron>

<http://www.ur.se/Produkter/178115-Allti-Kartong-sydsamiska-Bajs>

<http://eatneme.no>

Rydvig, Håkan: Words and varieties : lexical variation in Saami.

Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia - (bind-/heftenr. 269). Helsinki : Société Finno-Ougrienne. ISBN: 978-952-5667-49-3.

www.gielese.no

Eit Aajege-prosjekt for å laga eit språklæringsprogram for sørsamisk for nettbrett og mobiltelefonar, i samarbeid med UiT / Divvun. Nettside av Aajege i Röros samisk språk- og kompetansesenter.

Marko Marjomaa är projektleder vid Sáfá2-projekt/Sámi Giellagáldu.

Sverige

Andrea Daleflod-Jontegen

Alvehus, Johan: Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok. Liber, 144 s.

Denna uppsatshandbok ger på ett brett och lättillgängligt sätt svar på frågor som "Hur går man tillväga för att få till uppsatsen så bra som möjligt?" och "Vad spelar metoden för roll i det hela?". Under det inledande arbetet med att skriva uppsats uppstår många frågor. Hur ska man veta att man har formulerat en relevant problemställning och att man valt rätt empiriskt material? Vad är en fallstudie och hur gör man observationer?

Och hur ska egentligen en akademisk text struktureras? Boken ger på ett översiktligt sätt svar på dessa frågor och många fler. Den kan användas både under en introduktionskurs, där man som student kanske för första gången stöter på frågor om metod, och ända upp till examensarbetet, där det både ges en överblick över olika befintliga metoder och visas på frågeställningar, som kan diskuteras på seminarier och i handledningsprocessen. Boken består av fyra huvuddelar: metod, skrivandet, fältarbetet och skrivbordsarbetet.

Bylin, Maria: Aspektuella hjälpverb i svenskan. Institutionen för svenska och flerspråkighet vid Stockholms universitet, 204 s. Ak. avh.

Denna avhandling behandlar några aspektuella hjälpverb med infinitivkomplement och tar även upp hur de har fått hjälpverbsegenskaper i svenskans historia. De undersökta verben är *bruka, tendera, börja, sluta, fortsätta och hota*. Avhandlingen ger en beskrivning av de sex hjälpverbens individuella historier, som tillsammans tecknar en övergripande bild av hjälpverbiseringsprocessen. Den ger också ett historiskt perspektiv på hjälpverbstesten och det hjälpverbstypiska i de egenskaper testen ska identifiera. På så sätt belyser den också gränslandet mellan verb och hjälpverb. Ett viktigt begrepp i detta avseende är skiktning, som tydliggör hur gränsen mellan verb och hjälpverb beror av samspelet mellan nyare och äldre användningar.

Carlsdotter Wallin, Ylva: Så skriver du för unga. Ordfront förlag, 212 s.

Handbok som riktar sig till personer som vill skriva skönlitterärt för unga läsare. Författaren och skrivläraren Ylva Carlsdotter Wallin ger en guide in i barnlitteraturens värld, delar med sig av skrivverktyg, inspiration och tips, hela vägen från manusidé tills det är dags att kontakta ett förlag. Hon ger konkreta råd kring allt från persongestaltning, dramaturgi och vanliga nybörjarfel till hur man hanterar skrivkramp. Här finns dessutom en mängd skrivövningar att utgå ifrån. I boken får vi också ta del av tankar och idéer från barnlitteraturforskare och framgångsrika författare som Martin Widmark (LasseMajas detektivbyrå), Lena och Olof Landström (Bu och Bä) och Jenny Jägerfeld (Här ligger jag och blöder).

Englund Hjalmarsson, Helena och Mattson, Anki: Juristens skrivhandbok. Jure, 132 s.

Handboken fungerar både som skrivhandledning och uppslagsbok för alla som skriver texter med juridisk anknytning eller juridiskt innehåll. Den ger de grundläggande reglerna för disposition och språklig stil i modernt juridiskt skrivande samt praktiska tips och konkreta exempel om allt från ordval till typografi. Ett utförligt kapitel med skrivregler kompletterar de allmänna skrivreglerna med sådant som är specifikt för juridiskt skrivande. Vissa vanliga texttyper och dokument behandlas i egna avsnitt och ger specifika råd för vad man ska tänka på när man skriver definitioner, domar, myndighetsbeslut, avtal, författningar och PM.

Från ett språk till ett annat. Om översättning och tolkning. Språkrådet och Norstedts, 268 s.

Boken är en lägesrapport där tolkar, översättare, forskare, utbildare och statliga tjänstemän belyser olika aspekter av översättning och tolkning. Ämnen som tas upp är bl.a. utbildning och arbetsmarknad, översättning i ett historiskt perspektiv, översättning och tolkning som forskningsområde, teckenspråkstolkning, terminologi och arbetet inom EU. Bland bidragen kan nämnas *Lars Wollin: Den svenska översättningskulturen – hur gammal är den?*, *Cecilia Wadensjö: Tolkutbildning i Sverige*, *Riina Heikkilä: Film- och nyhetsöversättning – likheter och skillnader*.

Gibbons, Pauline: Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet. 3 uppl. Hallgren & Fallgren, 230 s.

Sedan första svenska upplagan 2006 har denna bok blivit en av de viktigaste böckerna för alla som undervisar elevgrupper med varierande språkkunskaper. Denna tredje upplaga har kopplats till Lgr 11 och vänder sig därmed främst till lärare i grundskolan. Författaren utgår från aktuell forskning och ger konkreta modeller för hur man kan arbeta både språk- och kunskapsutvecklande i olika ämnen. Kunskap om samverkan mellan språk- och kunskapsutveckling blir allt viktigare. Den nya läroplanen ställer höga krav på elevers förmåga att tillägna sig och själva producera text i olika ämnen. Lgr 11 är synbart influerad av internationell forskning som betonar att ämne och språk går hand i hand och utvecklas parallellt. Gibbons framhåller fördelarna och möjligheterna med att arbeta ämnesövergripande med både första- och andraspråkselever i klassrummet och visar att en sådan undervisning är språkutvecklande för alla elever. Alla exempel samt uttalsavsnitten har så långt som möjligt anpassats till svenska för-

hållanden. På Nationellt centrum's webbplats www.andrasprak.su.se finns studiehandledningar till boken.

Hedlund, Anneli: Klarspråk lönar sig. 2 uppl. Språkrådet och Norstedts Juridik AB/Fritzes, 76 s.

Den nya utgåvan är uppdaterad och innehåller bland annat helt nya exempel på klarspråksarbete. Här finns råd om metoder och arbetssätt samt exempel på hur ett antal myndigheter och kommuner arbetar med klarspråksfrågor och organiserar det långsiktiga arbetet. Den svenska språklagen säger att det offentliga språket ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Det innebär att offentliga organisationer måste se över sin språkanvändning och arbeta aktivt med klarspråk. Inte minst är det viktigt av rättssäkerhets- och demokratiska skäl. Några av frågorna som diskuteras i boken är: Vad har man att vinna på att arbeta med klarspråk och vad får det för konsekvenser om kommunikationen inte fungerar? Hur arbetar man med klarspråk och hur skapar man de bästa förutsättningarna? Boken fokuserar på klarspråksarbete i kommuner, landsting och statliga myndigheter, men råden och metoderna är givetvis lika användbara i privat verksamhet och vänder sig till alla som skriver i tjänsten.

Holmes, Philip och Ian, Hinchliffe: Swedish. A comprehensive grammar. 3 uppl. Routledge, 744 s.

Första upplagan belönades med Erik Wellanders språkvårdspris. Nu, i dess tredje upplaga har texten fått en omfattande uppdatering för att anpassas till nya språknormer och för att spegla svenska Språkrådets rekommendationer. Den nya upplagan erbjuder även en förbättrad layout, ett helt reviderat innehåll och en mer användarvänlig disposition. Betoningen ligger på svenska i den dagliga kommunikationen och bygger på modernt korpusmaterial, media och Internet för att tillhandahålla högfrekventa ord och uttryck. Boken inkluderar även en detaljerad behandling av grammatiska strukturer och ordklasser, många exempel från dagens svenska med särskild uppmärksamhet på de områden som skapar förvirring och svårigheter för elever, tydliga kontraster mellan svenska och engelska samt hela bokkapitel om ordbildning, ortografi och interpunktion.

Hur lång är en stund? Exakta Printing, 196 s.

Boken är ett samarbete mellan Språktidningen och Språkrådet och

består av drygt 300 frågor från Språktidningen, där Språkrådets experter svarar på läsarnas frågor. Boken är full av roliga och lärorika artiklar om slang, språkvård, dialekter, talesätt, lånord och mycket mer. Detta är Språkrådets och Språktidningens andra bok med språkfrågor. Språkfrågor ger inte bara vägledning i kniviga skrivsituationer, utan är även både allmänbildande och underhållande läsning.

Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger: Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle. Studentlitteratur, 868 s.

Andraspråksinlärning och andraspråksanvändning är ett livligt och mångfacetterat internationellt forskningsområde, där även andraspråksundervisningens politiska, kulturella och sociala dimensioner har fått stor uppmärksamhet. Att språket spelar en avgörande roll för skolframgång, liksom för integration och delaktighet i samhället, är ett välkänt faktum. Därför är det av stor betydelse att all utbildning genomsyras av språklig medvetenhet och ett mångkulturellt förhållningssätt. I denna andra, omarbetade upplaga av boken presenteras ett brett och aktuellt urval studier samlade kring tre områden, som belyser andraspråksforskningens olika frågor och perspektiv: andraspråk och individ, andraspråk och samhälle samt undervisningspraktik i det flerspråkiga klassrummet. Boken fungerar som ett viktigt kunskapsunderlag och stöd för alla de lärare, skolledare och andra utbildningsansvariga som strävar efter att åstadkomma bättre förutsättningar för flerspråkig utveckling och framgångsrik andraspråksanvändning.

Janson, Tore: Germanerna – Myten, historien, språken. Norstedts, 238 s.

Begreppet germaner är laddat med rasbiologi och nazism, men vilka var de egentligen? Stora vilda kämpar med svärd och hjälmar och underliga gamla kläder eller rakryggade, raknästa och ljushåriga unga män i elegant uniform från 1940-talet? I en vindlande historia som löper över tvåtusen år visas det hur en berättelse från antiken förändrades och deformationerades till en ren förfalskning av det förflutna. Finns det germaner nu, eller fanns de förr? Ser germaner ut på något särskilt sätt? Är svenskar germaner? Konstigt nog är det svårt att hitta klara svar på så enkla frågor. Forskaren Tore Janson berättar om vilka de ursprungliga germanerna var och hur de kom att bli symboler för händelser och idéer som har spelat en

stor roll och fortfarande är laddade med farliga spänningar. Vidare söker författaren beskriva vad som faktiskt hände i antiken, alltså om dem som ursprungligen kallades germaner. Deras historia och deras relationer till romarna har mycket att göra med oss i Norden och formade hela Europas utveckling ända fram till nutiden. Deras språk gav upphov till bland annat svenska, engelska och tyska. Vi i Sverige, liksom de flesta människor i norra Europa, använder ett språk som bygger på det germanerna talade i antiken. Men boken handlar också om hur vi som lever nu ska förhålla oss till vad som skedde förr med samhällen och med språk. Behöver vi veta det? Är det nyttigt eller onödigt eller farligt att se bakåt? Augustnominerad till årets svenska fackbok.

Jensen, Per och Ulleberg, Inger: Mellan orden: Kommunikation i praktiken. Studentlitteratur, 400 s.

Boken handlar om möten mellan yrkesutövare och brukare av samhällets tjänster och det som sker genom orden, och inte minst, det som sker mellan orden. Hur kan vi förstå kommunikation mellan människor? Kan kunskap om kommunikation bidra till att förbättra vår professionella praxis? Kan sådan kunskap bidra till att förändra fastlåsta situationer och se nya möjligheter? Professionalitet innebär att utveckla bra relationer och att prata med människor på bra och hjälpsamma sätt. I detta professionella arbete är samtal grundläggande – med patienter, klienter, barn och deras föräldrar och med kollegor och samarbetspartners. Del 1 introducerar ett grundläggande kommunikationsperspektiv och beskriver olika traditioner inom kommunikationsteori. Del 2 fördjupar sig i systemisk kommunikationsteori och begrepp som utvecklats av Gregory Bateson. Del 3 har fokus på professionell praxis. Genom hela boken vänder sig ofta författarna direkt till läsaren och inbjuder till egna reflektioner. I första hand vänder sig boken till studenter inom olika grundutbildningar – sociologer och socialpedagoger, skötare och sjuksköterskor, lärare, förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare, men boken är också aktuell för andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolan.

Kieliviesti är svenska Språkrådets finskspråkiga språkvårdstidskrift som sedan 2009 även innehåller artiklar på meänkieli. Kieliviesti utkom med tre nummer år 2013. Varje nummer har en huvudartikel och år 2013 handlade huvudartiklarna om språk och identitet i sverigefinsk litteratur,

om texterna i finsk rap-musik och om ord som uttrycker släktskap i finskan och svenskan. De flesta nummer innehåller även en presentation av nyord i finskan, frågor och svar-spalt samt en kortare ordlista. Några av artiklarna publiceras också på Språkrådets webbplats www.sprakradet.se.

Lagerholm, Per: Muntligt och skriftligt i Sverige och svenskan. Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet, 117 s.

I denna studie undersöks förhållandet mellan skriftspråket och talspråket i svenskan. Lagerholm använder sig av olika perspektiv inom tidigare svensk forskning på området och diskuterar bland annat begreppet muntlighet. Även tidigare forskning kring muntlighet och kultur presenteras. Till sist ges ingående förslag på hur vidare forskning skulle kunna bedrivas. Syftet med studien är att ge teoretiskt och metodiskt underlag till framtida forskning i frågan om tal- och skriftspråkets förhållande. Diskussionen gäller bland annat huruvida talet och skriften under det senaste århundradet har närmat sig varandra eller inte – den svenska språkvetenskapen har nämligen länge vidhållit att så är fallet. Slutsatsen i studien är att den diskussionen snarast blir alltmer meningslös. Det beror bland annat på att nya kommunikationsmedier gör att gränsen mellan tal och skrift upplöses. Lagerholm menar att man i stället bör ”fokusera på språkfunktioner och kommunikativa förutsättningar”.

Lyxell, Tommy: Se språket – barns tillgång till svenskt teckenspråk. Skrifter från Språkrådet, 62 s.

Tommy Lyxell, språkvårdare i teckenspråk på Språkrådet, beskriver i denna rapport barns tillgång till det svenska teckenspråket och vilka åtgärder som krävs för att stärka språkets ställning. Barns möjlighet att lära sig svenskt teckenspråk har minskat dramatiskt under det senaste decenniet. Antalet teckenspråkiga förskolor har blivit färre och antalet elever i specialskolan, som bedriver undervisning på svenskt teckenspråk, har nästan halverats. Risken är att fler förskolor och skolor läggs ner. Skolmyndigheten har känt till denna utveckling i årtal utan att effektiva åtgärder har vidtagits. Viktigt är att utveckla föräldrastödet så att föräldrarna bättre kan förstå sina barns språkliga situation. Den svenska språklagen säger att samhället ska skydda och främja det svenska teckenspråket. Döva och hörselskadade barn ska ges möjligheter att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. För att detta ska kunna ske måste samhället värna om de miljöer där det svenska teckenspråket används.

Det finns också en stor grupp teckenspråkiga barn som sällan uppmärksammas, nämligen hörande barn till döva föräldrar eller syskon till teckenspråkiga barn. Även dessa barn omfattas av språklagen. Hörande barn måste också ges tillträde till teckenspråkiga miljöer i förskola och skola.

Läsning! Svenskläraryörens årsskrift 2013. Red. Gustaf Skar och Michael Tengberg. Natur & Kultur. 2013. 224 s.

Boken ger en bred bild av fenomenet läsning och om skolans möjligheter att ge alla elever så goda förutsättningar som möjligt att utvecklas som läsare. Läsning är ett ämne med vad som verkar vara en permanent aktualitet, inte bara inom skolans värld utan även i den allmänna samhällsdebatten. En bra utgångspunkt för kategorisering av läsning kan vara att ställa sig frågor som vem läser, vad läses och i vilket syfte man läser. Svenskläraryörens årsskrift 2009 tog upp både skönlitteratur och sakprosa. I 2013 års tidsskrift har perspektivet på läsning breddats ytterligare, och de olika artiklarna behandlar läsningens plats och funktion i skolan, med utgångspunkt i både empiriska studier och i teoretiskt och kritiskt grundade resonemang. Boken erbjuder många olika infallsvinklar på frågor som relaterar till läsning i ett utbildningsperspektiv och är en angelägen läsning för blivande och redan verksamma svensklärare.

Marginaized and Ignored: National Minority Children's Struggle for Language Rights in Sweden 2013. Rapport från Svenska kyrkan.

Samiska barn och andra minoriteters barn får inte tillgång till sitt språk i skolan. Det innebär att Sverige bryter mot EU:s skydd för nationella minoritetsspråk, enligt en ny rapport. Det menar Svenska kyrkan i en nyskriven rapport om nationella minoritetsbarns rättigheter. Det största problemet är att skolans regelverk inte är anpassat till minoritetsbarnens situation. Möjligheterna att lära sig sitt nationella minoritetsspråk är i dag mycket små, vilket går emot de skyldigheter Sverige förbundit sig till genom att skriva under Europarådets konvention, enligt Svenska kyrkan. Rapporten har tagits fram tillsammans med ett antal minoritetsorganisationer och presenterades i samband med Europarådets granskningsbesök i Sverige den 17-19 december 2013. Under besöket undersökte en särskild kommitté hur Sverige lever upp till sina skyldigheter enligt stadgan.

Melin, Lars: Money talks: Om kronor, ören, tillgångar, cash flow, likvider, ltro, qe och annan bullshit. Morfem. 2013. 152 s.

Boken, som är av populärvetenskaplig karaktär, tar på ett upplysande och underhållande sätt upp svenska modeord inom det ekonomiska språket och ger en beskrivande bild av nutidens aktiemarknadsjargong, kris-terminologi, finansmarknadstyper och managementfloskler. Man får bland annat veta vad aktierådgivarna egentligen menar, hur politiker pratar pengar, hur man pratar bort ett dåligt resultat eller pratar upp en aktiekurs, vilka som är de senaste modeorden och vilka ord som har floskelvarning. Exempel på modeord som tas upp är: tillväxt, räntegap, cash flow, LTRO, QE. Boken ger inga direkta råd, utan är mer filosofisk. Det är inte en bok för den som jagar aktie- och fondtips, utan snarare för den som vill förkovra sig i språket kring våra pengar.

Nettelbladt, Ulrika och Salameh, Eva-Kristina – Språkutveckling och språkstörning hos barn. (Del 2). Pragmatik - teorier, utveckling och svårigheter. Studentlitteratur, 536 s.

Behovet av en bok på svenska som samlar olika forskningsperspektiv och ger en översikt av kommunikativa svårigheter hos barn har länge varit stort. Denna bok utgör andra delen i serien Språkutveckling och språkstörning hos barn. Boken är uppdelad i fyra block. Block I ger en historisk översikt av hur pragmatiska svårigheter, inklusive autism, beskrivits och väcker frågor om normalitet. Block II sätter beskrivningar av pragmatiska svårigheter i relation till grundläggande teorier om pragmatik. Block III redovisar forskning om pragmatisk utveckling hos barn med typisk utveckling. Teorier och begrepp inom barnspråksforskning med relevans för pragmatisk utveckling och svårigheter diskuteras också. Block IV behandlar pragmatiska svårigheter i relation till språkstörning och andra funktionsnedsättningar. I slutet presenteras en övergripande teoretisk modell för att förstå hur pragmatiska svårigheter kan uppstå. Blocket ger också pedagogiska och kliniska implikationer för intervention. Boken riktar sig främst till logopedstudenter, logopedier och specialpedagoger men kan även läsas av studenter i psykologi, pedagogik och språkvetenskapliga ämnen. Den kan också användas som fördjupningslitteratur i forskarutbildning inom dessa ämnen. Även andra yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn med olika slag av pragmatiska svårigheter kan ha nytta av boken.

Sheikhi, Karin: Vägar till förståelse (andraspråkstalare i samtal med studie- och yrkesvägledare). Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet, 313 s. Ak. avh.

När vuxna andraspråkstalare går till studie- och yrkesvägledare är det inte kunskaperna i svenska som avgör hur lyckat samtalet blir. Denna avhandling visar att det snarare beror på bägge deltagarnas samarbetsvilja och lyhördhet. Författaren har undersökt videofilmade samtal mellan vuxna andraspråkstalare och studie- och yrkesvägledare. Materialets andraspråkstalare är relativt nyinflyttade i Sverige och har begränsade svenskkunskaper. Men de språkliga tillkortakommandena utför inget större hinder i samtalen: "Övergripande präglas samtalen av samarbete som i hög grad leder till att man kan förstå varandra, i synnerhet i fråga om begränsade frågor, så kallad lokal förståelse", säger författaren. Det är alltså ett gemensamt arbete för att uppnå förståelse och lyhördhet från förstaspråkstalarens sida som är avgörande för ett lyckat samtal, snarare än rena språkkunskaper. Resultaten pekar på vikten av förstaspråkstalarens ansvar att underlätta för andraspråkstalaren på olika sätt, till exempel genom att göra fler och längre pauser i samtalet och genom att ibland använda en mer vardaglig samtalsstil.

Språktidningen. Utgiven av Språktidningen AB.

Tidningen har under 2013 utkommit med 8 nummer. Alla nummer var på 84 sidor, utom ett specialnummer som var på 100 sidor. Språkrådet har medverkat bl.a. med avdelningen *Frågor och svar*. Andra stående inslag har varit spalter skrivna av Östen Dahl, professor i lingvistik, Catharina Grünbaum, språkvårdare och skribent, Olle Josephson, professor i nordiska språk samt Fredrik Lindström, programledare och språkvetare. Nummer 1 innehöll bl.a. Språkrådets årliga nyordsartikel och en artikel om retorik. I nummer 2 finns en artikel om att allt fler svenskar byter till ett unikt efternamn samt en intervju med författaren Åsa Larsson. I nummer 3 reds begreppet särskrivningar ut ordentligt och det finns även en artikel om baskiska. Nummer 4 var ett samarbete med tidsskriften *Modern psykologi* där språk och psykologi sammansvetsades i ett extra tjockt nummer. Nummer 5 handlar om hur vi uttalar ord fel och texten i våra populära snapsvisor analyseras. I nummer 6 berättar skribenten och författaren Göran Greider hur han undviker att få skrivkramp. Nummer 7 handlar om felsägningar och om svenska för yrkesutbildade invandrare. Nummer 8 innehåller en artikel med Sara Danius, ny medlem i Svenska Akade-

mien och vi får också läsa om musikälskarna som blev så inspirerade att de lärde sig svenska.

Statens offentliga utredningar (SOU): Begripliga beslut på migrationsområdet. 2013. 365 s.

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga hur Migrationsverkets beslut är utformade samt hur de uppfattas av enskilda parter, överinstanser och andra myndigheter. I uppdraget har ingått att, mot bakgrund av kartläggningen, lämna förslag till hur utformningen av Migrationsverkets beslut kan utvecklas. Utredningen har dessutom haft till uppgift att ta ställning till om det finns anledning att, utöver det arbete som inletts, ytterligare utveckla hur migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens domar och beslut utformas. Utgångspunkten vid denna bedömning har varit kartläggningen och förslagen beträffande Migrationsverkets beslut. Utredningen ska enligt direktiven presenteras på ett sådant sätt att resultaten kan ligga till grund för Migrationsverkets och Sveriges Domstolars fortsatta arbete med dessa frågor.

Strömquist, Siv: Skiljeteckensboken: skiljetecken, skrivtecken och typografiska grepp. Morfem. 2013. 189 s.

Utan skiljetecken, ingen text. Åtminstone inte någon särskilt lättläst text. Det är med skiljetecknen, skriftspråkets allra minsta byggstenar, som texter tar form, blir överskådliga och begripliga. Det kan vara svårt att hålla reda på reglerna för alla skilje- och skrivtecken. När måste man sätta ut kommatecken? Hur använder man egentligen semikolon? Ska det vara stor eller liten bokstav efter kolon? Är det någon skillnad på svenska och engelska citattecken? Ska det vara mellanslag före procenttecken? Var hittar man alla små krumelurer i ord som *crème fraîche*, *Barça*, *señor* och *koda*? Svaren finns i denna överskådliga och innehållsrika handbok som tar upp allt från punkt och komma till matematiska tecken, smilisar och hur man använder kursiveringar och andra typografiska grepp. Här finns också intressanta och mindre kända skiljetecken som interrobang och ironitecknet. Siv Strömquist är docent i nordiska språk vid Uppsala universitet och författare till flera välkända böcker om skrivande och språkrikthet.

Såld på engelska? Om språkval i reklam och marknadsföring. Red. Per-Åke Lindblom, Frank-Michael Kirsch och Arne Rubensson. Språkförsvaret, 179 s.

För första gången publiceras en bok på svenska, som analyserar engelskans roll i reklam och marknadsföring i Sverige och andra länder, där engelska inte är officiellt språk. Ett flertal skribenter, kulturpersonligheter och forskare från Sverige, Nederländerna, Norge och Tyskland belyser frågor om språk och marknadsföring från olika utgångspunkter. Några av de övergripande frågor som behandlas är: Finns det några vetenskapliga rön, som motiverar användningen av engelska i reklam och marknadsföring i länder, där engelska inte är huvudspråk eller officiellt språk? Kan det finnas andra motiv och i så fall, vilka? Vilka föreställningar och myter finns det om det engelska språket inom marknadsföring? Vilka konsekvenser har användningen av engelska i reklamen i Sverige för det svenska språkets ställning? Bland författarna kan nämnas *Kjell Albin Abrahamsson*: Houston, Houston! We got a problem!, *Jonathan Smith*: Copy, cats & copycats. En rundtur i reklamrymden, *Per-Åke Lindblom*: Varför används engelska i reklamen?

Tandefeldt, Marika: Prima vara. Språk- och stilhistoriska studier i finlandssvenska och svenska varuhusannonser under 1900-talet. Svenska litteratursällskapet i Finland, 221 s.

Vad säger språket i tidningsannonser om språkbruket och språkets utveckling? I fem delstudier analyseras svensk språkutveckling under 1900-talet utifrån tidningsannonser som varuhuset Stockmann i Helsingfors och Nordiska Kompaniet i Stockholm har publicerat. Hur förändras språket i tidningsannonserna jämfört med den allmänna språkutvecklingen? Förändras svenskan i olika takt i Sverige och Finland? Studierna visar bl.a. hur rättstavningsreformen 1906 långsamt börjar tillämpas i annonsspråket, hur verben förlorar sin pluralisändelse och när varuhuset börjar tilltala sina kunder med "du". Också balansen mellan olika ordklasser och användningen av adjektiv ägnas varsin studie.

Wedin, Åsa och Hedman, Christina: Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet. Studentlitteratur. 2013. 234 s.

Många människor, såväl barn som tonåringar och vuxna, lever i flerspråkiga sammanhang som skiljer sig stort från den enspråkiga miljö som ofta tas för given i skola och vuxenutbildning. Där har man i stället många

gångerna haft svårt att förhålla sig till flerspråkighet och ofta utgått ifrån ett bristperspektiv. Detta gäller inte minst skriftspråksundervisningen, där elevernas egna erfarenheter av en flexibel flerspråkighet utanför klassrummet alltför sällan tas tillvara. I den här antologin presenterar ett antal forskare exempel på skriftspråkliga erfarenheter, både flerspråkiga och multimodala, som sällan uppmärksammas i skolan. I sina studier har de sett en mängd goda exempel på hur lärare arbetar i klassrummet för att gynna skriftspråksutvecklingen hos flerspråkiga elever – deras multilitteracitet. En sådan medvetenhet hos läraren kan t.ex. handla om allt från att ha kunskap om effektiva läsförståelsestrategier till att förstå hur multimodalitet i läroböcker och multimodalt textskapande i klassrummet stärker lärande och flerspråkig kompetens. Boken vänder sig främst till blivande och verksamma lärare i skola och vuxenutbildning.

Andrea Daleflod-Jontegen er praktikant i Språkrådet, Sverige.